

למה תלו את שר האוצר?

הרב יעקב לוי שליט"א

האמת היא שמי שמרגיש עני, ייתכן מאד שכבר שולטת בו הרימה הרוחנית, ואכן חוט השערה מפריד בינו לבין החיים. חז"ל הספיקו לחנכנו, איזהו עשיר? השמח בחלקו. כך שהפרוטה אם נמצאת בכיס או לא, נוכחותה איננה בדיוק המתכון לאושר או לשמחה. לא חלילה שאנחנו בזים להמצאותו של חופן שקלים בכיס אבל כבר היו בעולם אנשים שעברו אותו בעניות גמורה, אבל עם חיוך מאושר בעיניים. די אם נאזכר את רבי חנינא בן דוסא, שהסתפק בקב חרובים מערב שבת לערב שבת, בעוד שכל האנושות כולה, סעדה את ליבה במגדנות ומעדנים על חשבון בנק הזכויות של התנא הקדוש, ואפילו לא אמרה תודה. אלא שעניות היא לא תמיד דבר רע ובלתי נסבל. לעיתים היא ורק היא הזכות וכרטיס הכניסה לחיים. אבל לא עלינו עניות.

את הסיפור המתוק הזה, משל אם תרצו, שמעתי מפיו של ר' חיים, יליד חאלב. יהודי חכם, מלא שמחת-חיים שפיו מפיק מרגליות של חוכמה משלים וסיפורים פנטסטיים המעשירים את הלב והמוח. סגנונו הספרותי של ר' חיים הוא פשוט, אבל הניגון של הדברים, עם הנעימה הערבית חלאבית בעממיות קולחת, שווים הון עתק. הלוואי ויכולתי להכניס את נעימת קולו הסגונית והמסוגנת, לתוך הדפים. "היה יהודי אחד, עני דלפון. נמאס לו מהחיים. כמה אפשר? אין לחם, אין יין, אין עוף, הילדים בוכים, האשה מקטרת. נמאס לו לאדם. אמר אין ברירה, אני נוטל נפשי בכפי. לא יפה להגיד, אבל רצה האדם לשים קץ לחייו, זה מעשה לא ייעשה, אבל ככה חשב.

"חשב לעצמו, איך יקח את הנשמה שלו. והחליט שזה לא כ"כ חכם ויפה, שהוא חס וחלילה, השם ירחם, יקשור לעצמו חבל לצוואר, או אקדח לראש וכל מיני דברים לא מכובדים. סוף סוף היה עני, אבל עם טיפה כבוד. "חשב חשב, ואז החליט. יש לי רעיון יופי יופי. ביום שישי בצהרים המלך עובר מול הבית שלי עם הפמליה שלו. השרים, הרוזנים, החיילים. הכרכרה שלו עם פנסים וסרטים צבעוניים, תענוג לעיניים, וכולם אומרים "יחי המלך" ועני עושים לו כבוד. בקיצור מה אני עושה, פשוט מאד, אני מתקרב לכרכרה של המלך, ובלי פחד, מקלל את המלך בלי להפסיק, עד שהחיילים שלו יבינו שאני פגעתי בכבוד המלכות, יקחו חרב ויערפו את ראשי, ושלום על ישראל. נגמרה העניות, נגמרו החיים, יתנו לי כמה כותרות בעתון, ונגמר.

"לא שאני חס ושלום לא אוהב את המלך, אוהב אותו דווקא, אבל זה רעיון טוב איך למות בלי לעשות נזק לעצמי בידיים, כך חשב העני. "נו, חשב וגם עשה. התקרב למלך וקילל אותו "רשע, גנב, אכזר" ועוד כמה מילים שלא מתאים לחזור עליהם. "החיילים שמעו ככה, שלפו את החרב ועמדו לערוף לו את הראש... אבל פתאום שמעו את המלך צועק: "תעזבו אותו יא חוואג'ה, תעלו אותו פה אצלי על הכרכרה". אבל המלך, כעסו החיילים, זה הכלב הזה... הוא חייב מיתה, הוא מורד במלך... "שקט. מי שמדבר", אמר המלך, "אני מוריד לו את הראש".

"בסוף הכניסו את העני לכרכרה של המלך, והתיישב ליד המלך. תראו, זה היה מלך חכם. אמר לו "תשמע יא איבני, אני מסתכל עליך, והלב שלי אומר שאני צריך להעלות אותך לגדולה... "העני פקח העיניים שלו כמו רמזורים... "כן" אמר המלך, "אני כבר החלטתי, אתה תהיה שר האוצר אצלי במלכות. ואני נותן לך לחתום, לעשות, לקנות, גישה חופשית לבנקים, לכספות, גם כן תקבל וילה וסוסים, והרבה כבוד...

"צ"ק אצל המלך. הכניס אותו לארמון, הלביש אותו חליפה הכי מודרנית, שם עליו עניבה, והתחיל להסביר לו ענייני מלכות וממון. לא תאמינו, זה העני הזה, הפך לשר אוצר בינלאומי. קנה מכר, פיתח יזם, ובקיצור תוך חמש שנים, הגדיל את ההון של המלך פי כמה וכמה. שמו הלך לפניו, הוא הלך לפני השם שלו, וכולם עשו לו כבוד גדול. אמרו עליו, שמאז שנוסדה הממלכה, לא קם שר אוצר כמוהו. והמלך שיבח אותו בכל מקום, ונתן לו מתנות הרבה. "והנה אחרי חמש שנים, נתן המלך הוראה לתליינים שלו, לקחת את שר האוצר שלו, לקשור אותו, ולהכינו לתלייה פומבית בכיכר מול ארמון המלך.

למה תלו את שר האוצר?

לעילוי נשמת

הרב אלטר אהרן יצחק

הרשקוביץ זצ"ל

י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלוך לשבת

200 ₪ בלבד

בנק דיסקונט סניף 56

השבון 61135

אסמכתא למייל:

Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, בני ברק, חדרה

פתח תקווה, רחובות, אשדוד,

מודיעין עילית ואחיסמך.

העלוך נתרם השבת לע"נ אבינו

הר"ר אלטר אהרן יצחק ב"ר יוסף הרשקוביץ זצ"ל

גלב"ע י"ז לחודש טבת תשע"ו

"השר היה מזועזע. קשרו אותו ידיים ורגליים ותחבו אותו לשק. פתאום, ברגע אחד, מכל הכבוד שלו, נשאר ריח של תפוח-אדמה שרוף, ולך תדע עוד מעט גם יבוא הסוף שלו. "החצוצרות תקעו והנה קושרים לשר האוצר את החבל על הצוואר. התחנן שר האוצר, לפני שתולים אותי, תנו לי להחליף כמה מילים עם המלך. "כן" שאל המלך "מה רצונך?". "סליחה אדוני המלך, אני שר האוצר הנאמן שלך, עשיתי רבות וטובות למענך, לא מעלתי, לא גנבתי, ההיפך, המלך אפילו התעשר ממני, למה אתה תולה אותי?".

"הא" כחכח המלך בגרונו "תשמע, אתה שכחת שקיללת אותי, וביזית אותי לפני חמש שנים מול אלפי אנשים...?". "כן" בכה השר "אבל למה לא הרגת אותי אז? למה אז באותן דקות לא ערפת את ראשי? מה קרה? מה השתנה? הייתי בטוח שכבר שכחת מהסיפור הזה!". "תשמע יא איבני" אמר המלך "אז, לפני חמש שנים, מה היית? כלום, סמרטוט, עני עלוב שאף אחד לא הכיר, ולא שמע. היום אתה שר אוצר מפורסם, מוכשר, מוצלח, עם הצלחות. עכשיו אני תולה שר אוצר עם מעמד ולא איזה עלוב נפש. מבין...? "אתם מבינים חברים" הסביר לנו ר' חיים "לפעמים העניות, העוני, זה החיים של האדם. זה הבריאות שלו, זה הכי טוב בשבילו. זה צריך להכניס טוב טוב לשכל שלנו וכבר אמר הרב הקדוש רבי יחזקאל משינובה זיע"א [השבוע חל היארצייט שלו - ו' טבת תרנ"ט] "כמה יש לרחם על אדם, החי בעוני, כדי למות בעושר".

השתדלות או עצלנות

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן שליט"א

הנה בחובות הלבבות שער הבטחון ביאר כי מעשה האדם מצד ההשתדלות אינה סתירה לבטחון בהש"ת. אבל הרמב"ן לא כן היתה עמו, וכתב שהמאמין באמת אינו צריך לשום מעשה השתדלות כלל, רק יבטח בהש"ת והוא ישלח לו כל צרכו. וכן היה מעשה אצל רבנו האלשיך הקדוש שהיה דורש בבית המדרש בענין הבטחון, והרחיב בדבריו כי על פי אמת אם יאמין האדם באמת ויהיה בטחון שלם בהש"ת, אזי לא יצטרך לעשות שום פעולות מצד השתדלות, כי הש"ת ישלח לו פרנסתו ברווח מתחת ידו הרחבה והמלאה. בעת הדרשה ישב שם יהודי אחד, איש פשוט, אשר פרנסתו היתה במה שהיה לו חמור והיה רותמו לעגלה והיה ממלא העגלה בטיט וחומר והיה מוכרם. כשמוע היהודי הזה את דברי האלשיך הקדוש, ערך חשבון לעצמו, וכי למה לי להתאמץ כל כך ולהשחיר פני ברוב עבודה, וגם אחר זה איני מתפרנס ברווח כל כך, הלא הבטחה מפורשת שמעתי מפי הרב שאם יהיה בטחוני חזק ואמיץ בהש"ת, ישלח הוא לי פרנסתי בלא שום פעולה מצדי. על כן החליט בדעתו כי מהיום והלאה אינו עוסק עוד לפרנסתו, רק יושב בבית המדרש ואומר תהלים, והש"ת ישלח לו פרנסתו ברווח. אחר יום או יומיים, כאשר ראו בני ביתו שאינו יוצא למלאכתו, פנו אליו ושאלוהו על כך, וכאשר שמעו דבריו נבהלו ואמרו הלא מן ההכרח שיביא פרנסה, והוא בשלו ששמע מהאלשיך הקדוש שהמאמין ובטוח באמת הש"ת שולח לו פרנסתו. הפטירו אחריו ואמרו כי ירד מדעתו ואינו עוד אדם מן היישוב.

אחר איזה ימים, כיון שהיו צריכים לחם לפי הטף, מכרו את העגלה והחמור למען יהיה להם לכל

הפחות איזה מעות שמהם יתפרנסו בינתיים. הקונה היה נכרי אחד, אשר יצא אל היער עם החמור והעגלה אשר רכש, בעודו ביער שם לבו כי יש שם איזו חלקת אדמה, תחת אילן גדול, אשר ניכר עליה שכבר נחפרה. ירד הנכרי מעגלתו והחל לחפור שם, ומצא שם אוצר גדול של זהב, החל להוציא זהב משם ולהניחו על עגלתו, וכך הוסיף לחפור ולהוציא זהב ולהניח על העגלה, עד שחפר הרבה כל כך שנחלשו שורשי האילן ונפל עליו העץ והכהו מכה גדולה וימת. החמור, אחר שהמתין על מקומו זמן רב, ולא שב בעליו, פנה והלך אל דרכו המוכרת לו, דרכו אל בית היהודי בעליו הראשון. והיה בבואו לשם, ויראו בני הבית כי שב החמור ועגלתו טעונה בזהב רב, חזרו אל היהודי ואמרו לו, עתה ראינו שאנחנו ירדנו מדעתנו, ואתה צדקת בחזקת בטחונך בהש"ת, כי בזכות הבטחון זכינו לעושר גדול.

המעשה הזה נתפרסם מאוד, וחזר הדבר לאזני תלמידיו של רבנו האלשיך הקדוש. באו הם אל רבם ואמרו לו, ילמדנו רבינו, הלא אנחנו חוסים בצל רבינו מימים ימימה, ואנו יושבי אוהל הבוטחים בהש"ת, ואף על פי כן לא התעשרנו על ידי זה. והנה האחד בא ושמע שיעור אחד בענין הבטחון, ומיד נושע באופן נפלא כזה.

נענה רבנו האלשיך הקדוש ואמר להם, דעו כי סיבת התעשרותו מחמת גודל וחוזק בטחונו בהש"ת, ואלמלי יהיה בטחונכם גם הוא חזק כל כך כמוהו בוודאי גם אתכם יפרנס הש"ת בכבוד וברוח. וזהו 'השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך', לא יתן לעולם מוט לצדיק'. דוקא איש צדיק בכל דרכיו אשר בטחונו שלם בהש"ת, כי באמת כן הוא הדבר אם יהיה בוטח בהש"ת באמת 'והוא יכלכלך' בלי שום השתדלות.

אבל צריך לזכור שעל זה כתב הרה"ק בעל התולדות "מה שאין כן מי שאינו במדרגות בטחון, ורוצה לעשות כמו רשב"י, והניח מדרגתו עפ"י הטבע, ומדרגה עליונה לא השיג, ונשאר קרח מכאן ומכאן", ועל כן יתחזק תמיד בטחונו בהש"ת, אבל מכל מקום לענין מעשה איזהו חכם המכיר את מקומו.

וכבר נודע מה שרגיל תמיד על לשוננו שצריך האדם להתבונן היטב בענין הבטחון, כי מצד אחד הרי אנו חיים בעולם העשייה ומוטל עלינו לעשות השתדלות במעשה, ומצד שני הננו אמונים על הבטחון בהש"ת שאין השתדלותנו מעלה ומורידה כמלא נימה מן התוצאה, והכל תלוי רק בהש"ת. אבל אם יאמר לך אדם שאינו עושה השתדלות, כיון שהוא בוטח בהש"ת ומאמין באמונה שלימה שהוא ימציא לו סיפוקו, תדע שאין זה בטחון כי אם עצלנות בטלנות ורשלנות.

הכרה בחסדי ה', עד כמה?

הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א

"ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חייך. ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חיי, ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי בימי מגוריהם" (בראשית מז, ח"ט).

"בשעה שאמר יעקב מעט ורעים היו, אמר לו הקב"ה, אני מלטתיך מעשו ומלבן והחזרתי לך את דינה וגם את יוסף, ואתה מתרעם על חייך שהם מעט ורעים. חייך שמנין התיבות שיש מ'ויאמר' עד

הערכה אמיתית לרוחניות

הרב ישראל הרשקוביץ שליט"א

כתוב בפרשה שהאחים מגיעים למצרים לפגוש את יוסף ויוסף מספר להם שהוא יוסף, אז כתוב "ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו", כמו כן במדרש כתוב 'אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה', יוסף שהיה הקטן שבאחים כשפגש את אחיו ולא יכלו לענות אותו כי נבהלו מפניו אז אנחנו לעתיד לבוא שניתן את הדין מה נאמר.

וצריך להבין את הלשון של המדרש מדוע כתוב אוי לנו מיום דין אוי לנו מיום תוכחה, דרך העולם שאם אדם עשה משהו לא טוב קודם באים אליו ומוכיחים אותו ורק אחרי זה דנים אותו, אז למה כתוב קודם דין לפני תוכחה.

דבר נוסף צריך להבין על יוסף והאחים איזה תוכחה יוסף אמר להם? סך הכל הוא אמר להם אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות כי נבהלו מפניו איזה תוכחה יש פה שגרמה להם להיבהל.

כדי להבין זאת, אביא את הסיפור שהיה עם דוד המלך וכבשת הרש, שדוד שלח את אוריה החיתי שיפול במלחמה כדי שיוכל לקחת את אשתו והשם שלח את נתן הנביא כדי להוכיח את דוד, נתן הנביא הגיע לדוד וסיפר לו משל: שהיו שני שכנים אחד עשיר ואחד עני ולעני היה כבשה אחת ולעשיר הרבה כבשים והשכן העשיר עשה סעודה ולקח את הכבשה היחידה של העני, שאל נתן הנביא את דוד המלך מה הדין של האיש הזה, מיד דוד אמר שצריך להרוג אותו.

אמר נתן הנביא לדוד המלך, הלוא זה בדיוק מה שאתה עשית וכתוב שמיד דוד אמר לנתן חטאתי להשם, לומדים מהמקרה הזה יסוד גדול כשאתה רוצה להוכיח מישהו כדי שהוא יקבל את התוכחה אל תאשים אותו ישר, כי הטבע של אדם שאם מאשימים אותו הוא מיד מתגונן וזה גם הכוונה ב'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תישא עליו חטא' כי אם תוכיח אותו בצורה לא נכונה הוא יחיש וימשיך לחטוא ואז אתה תישא עליו חטא.

ממילא זה גם יכול להסביר את המדרש מדוע כתוב קודם דין לפני תוכחה כי לעתיד לבוא כשנעלה לבית דין של מעלה אז לא ידונו אותנו מיד אלא יראו לנו את החיים שלנו על אדם אחר וישאלו אותנו מה אנחנו אומרים ונדון את המקרה במבט חיצוני שלא קשור אלינו ואז יגידו לנו שזה המעשים שלנו. ולכן כתוב קודם דין לפני תוכחה כי אנחנו נדון את עצמנו וזה גם יכול להסביר את יוסף והאחים, כשהאחים הגיעו ליוסף הוא לא היה צריך להוכיח אותם, עצם זה שהוא עמד לפניהם כמלך במצרים זה התוכחה הכי גדולה "אני יוסף" איך זה שמכרתם אותי ומנעתם ממני כיבוד אב ולכן כתוב ולא יכלו לענות אותו כי נבהלו מפניו למה נבהלו כי הכירו מיד בטעותם וזה התוכחה הכי גדולה.

מדברים אלו כדאי לקחת דוגמא לאבא ז"ל שהשבוע חל היראצייט שלו, אחד בדברים שאפיינו את אבא זה, כמה חשיבות שהוא ראה בערך של לימוד תורה וכמה הוא הוקיר תורה, אני זוכר שכשהתכוננתי למבחנים לשייבה, הוא שילם לאברך שילמד איתי למרות שלא תמיד היה לו את האפשרות לזה, היה לו כולל שפתח בימי שיישי לאברכים שילמדו וממש חסך מעצמו כדי להיות חלק מהתורה ולמרות שכל חייו הוא עבד, לא ויתר על השיעור בערב ואין לך תוכחה גדולה מזו שאדם משמש דוגמא במעשים ומקריב מעצמו כדי להיות חלק מלומדי תורה למרות שלא תמיד היה לו קל, מה אנחנו נגיד וכמה זה מחייב אותנו.

מחשבה על האחר

מאמר המערכת

מרנא ורבנא הגאון רבי אברהם ישעיה קרליץ זצוק"ל כותב בספרו 'אמונה ובטחון': יש איש מתאוה להיטיב לזולתו, הפגשו עם רעהו הוא לו לחדוות לב, מקבלו בסבר פנים יפות, חרד אולי לא קלע אל המטרה לפי רוח רעהו, אולי דיבר דבר שלא כהוגן, כי אין כאב לב אצלו, ככאב של פגיעה בכבוד חברו, או שחסר מרעהו חסד, ומעולם לא נפגע הוא מרעהו, כי לבו המלא אהבה תכסה על כל פשעים, והוא מוכן מראש לקבל באהבה נאמנה פצעים ונזיפות שיחלוק לו רעהו, בידעו שאין רוב בני אדם אצילי מידות, ומה אפשר לתבוע מהם, ובכל זאת רוחש לבו להם יקר וכבוד, ואין בלבו הרהורים רעים מעין זלזול בכבוד הבריות...

המשגיח הגאון הצדיק רבי דב יפה זצוק"ל כותב על הפסוק: (ויקרא י"ט י"ח) "ואהבת לרעך כמוך אני ה'" - מפרש הרמב"ן, שיש כאן ציווי שירצה בטובתו של חברו, כפי שרוצה בטובת עצמו, ובנוסף לכך, שלא יתן שיעורין באהבה זו, דהיינו שלא ירצה שטובת חגרו תהיה פחותה מטובת עצמו.

ומובא בספרים, שהרוצה בטובת חברו לא זו בלבד שאינו מפסיד מכך, אלא אדרבה, בזכות שירצה בטובת חבריו הקב"ה ירצה בטובתו. ודבריהם נרמזים בפסוק: "ואהבת לרעך כמוך" - אם תעשה כן: "אני ה'" - גם אני אוהב אותך וארצה בטובתך, כגמול על כך שאתה רוצה בטובת זולתך.

וכאשר אוהבים הרבה אנשים, מקיימים מצוות "ואהבת לרעך כמוך", כנגד כל אחד ואחד שאוהבים. עוד נכלל במצוות "ואהבת לרעך כמוך", לראות רק את מעלות הזולת ולא את חסרונותיו.

ונרמז ב"ואהבת לרעך כמוך", שכשם שאתה אוהב את עצמך על אף חסרונותיך, כך תאהב גם את רעך עם כל חסרונותיו. בעל היסוד ושורש העבודה כותב בצוואתו הקדושה לגבי מצוות "ואהבת לרעך כמוך": "בני, זכרו ועל תשכחו מצוות עשה זו, בשבתך בבייתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך, ובודאי לא תבואו לשום עוון בעולם הן בדברים שבין אדם למקום ברוך הוא, הן בדברים שבין אדם לחברו".

ובאמת, מטבע התפילה, כפי שיסדו אנשי כנסת הגדולה, הוא בלשון רבים: 'חננו מאתך דעה... 'סלח לנו... 'דפאנו... ומי שמכוון בתפילתו על כלל ישראל, מקיים גזה גם מצוות "ואהבת לרעך כמוך". ולצערנו, רבים אינם שמים לב בשעת תפילתם, שהתפילה מכוונת על כל ישראל ולא רק כל אחד על עצמו.

כך היה מו"ר אבינו הר"ר אלטר אהרן יצחק הרשקוביץ זצ"ל שעל שמו יוצא עלון 'האמונה' כבר חמש שנים, רוצה בטובת האחר, כואב את כאב האחר, בתוך המשפחה, מחוץ למשפחה, בכל מקום שיכול היה להיטיב לשני הוא היה שם.

אם באוזן קשבת או במילה נכונה במקום הנכון וברגע הנכון, ולא פחות מכך לעצור את המילים שיחשובות מאד להיאמר אבל אולי זה לא הרגע הנכון ולא הזמן הנכון, יהיה מליץ יושר על המשפחה המורחבת.

« המשך מעמוד 2 »

בימי מגורי, יחסרו משנותיך, שלא תחיה כחיי יצחק אביך, והם ל"ג תיבות, ובמנין זה נחסרו מחייך שהי יצחק חי ק"פ שנה ויעקב לא חי אלא קמ"ז (דעת זקנים מבעלי התוספות בשם מדרש).

מבהיל את הרעיון. האם יש אמת גדולה מזאת, וכי לא היו ימי חיי יעקב מעט וגם רעים? והלא ברור כי יעקב השיב על מה ששאלו פרעה. שהרי בבעלי התוספות שם מבואר כי השאלה באה על שום מראהו הזקן והמעונה של יעקב, שנראה הרבה יותר זקן מכפי גילו, ולכן השיב יעקב, כי אמנם סיבה יש לדבר, והוא "מעט ורעים". מה "התרעמות" מצאו בתשובתו? על שום מה נענש אבינו יעקב?

מכאן מוכח, כי אילו היה יעקב אבינו מעמיק ומקיף חסדי שמים שהתגלו ב"מלטתיך" וב"החזרתי לך", והיה עושה זאת בעמקות הראויה ובהיקף הראוי, אולי אז לא היתה נשאת בו שום פינה פנויה ל"מעט ורעים". אמנם בשעתם היו חיינו מעט ורעים, אך עתה, לאחר ה"מלטתיך" וה"החזרתי לך", שוב אין להם זכר. ואם בכל זאת נזכר עדיין יעקב ב"מעט ורעים", יש בכך "התרעמות", ויש לתבעו על כך. זאת ועוד. הלא כבר הוזכר כי התשובה באה בעקבות שאלה. והשאלה באה בעקבות מראהו החיצוני של יעקב אבינו.

ולכאורה, הלא מראה זה בא בשעתו, בשעת כל צרה וצרה מצרותיו הנוראות של יעקב אבינו. ומעתה, לו יהא שעתה, שוב יש ביכולתו של אבינו יעקב שלא לזכור את כל שעבר עליו, אבל הלא שערותיו הלבנות הלבינו בשעתו ומראהו הזקן והמעונה, הלא אף הוא בא עליו בשעתו. ומה איפוא טענה יש כלפי אבינו הזקן? מה עוד, שמנין ה"ל"ג שנים בעד ל"ג התיבות, שהורדו משנות חיי של יעקב אבינו, מתחיל מ"ויאמר פרעה", ולכאורה, מה ענין התיבות המביעות את אמירתו של פרעה למנין הקובע, הרי אמירתו של פרעה היא ולא של יעקב, והלא אין בהן משום התרעמות של יעקב, אלא אמירה ושאלה של פרעה? ועל כרחק שתיבות אלו, הובאו בחשבון מנין השנים, משום שהם באו בעקבות נראותו של יעקב, שהיתה זקנה ומעונה, ולכן גם שאלתו של פרעה באה בחשבון. כיון שיעקב היה זה שהביא את השאלה על עצמו.

זה באמת מפליא. הלא ניראות זאת ארעה בשעתה. והאם יתכן שלא להעריך את הצרות שאירעו בשעתן בחומרה הנוראה ביותר, הלא אמת היא שמצבים נוראים אלו הביאו את יעקב לכלל מראה כזה, ומה התרעמות מוצאים בכך, ועל שום מה העונש הזה? מוכח מכאן אף זאת, שאילו היה יעקב אבינו מתייחס לחסדי שמים בעומק ובהיקף הנדרשים מיעקב אבינו, היה מראהו, אף הוא, משתנה לצעיר ומעודד. ספק אם שערותיו היו משחירות, אך גם לובנן לא היה מפיג את תחושת ההודיה והכרת הטובה המשתקפים מפניו של יעקב, אשר אינו מועב או מופג על ידי לובנן של שערותיו.

ה"מלטתיך" היה צריך למלא את יעקב כל כך הרבה הכרת טובו וחסדו של בורא עולם, כל כך הרבה שמחה, עד כי לא ישתיר בו אף שמץ של רושם או זכרון מכל מה שעבר עליו.

אם נשאר בו זכרון, אם עדיין מרגיש הוא "רעים", אם שערותיו או מראהו לא מביעים שמחה אין קץ, משמע, חסר בהכרת ה"מלטתיך" וזה אשר תובעים מהאדם, כי יכיר, כי ידע, כי ירגיש, כי יחיה, ויחווה את חסדי שמים בכל משמעותם והיקפם.

אילו היה יעקב אבינו מרגיש את ה"מלטתיך" וה"החזרתי לך", לא היתה באה אף לא שאלתו של פרעה. וממילא לא היתה באה תשובתו הנוכחית. כי אמנם כן הוא, חסדי שמים עצומים המה, מלאי משמעות והיקף, יש להכיר בהם הכרה מלאה, עד כי תתפוס כל שריר וכל עצב, ולא יתפנה שום מקום לצער, תרעומת או אפילו קמט של זקנה ועינוי.

מי הם נבחרי המלוכה?

הרב ניסים יגן זצ"ל

יענק'לה, יהודי תמים, חי בגטו. בכל עת ניסה לעודד את אחיו היהודים ולהפיח רוח של חיים בתוך מחנה העבודה. בכל פעם כשהייתה הזדמנות למצוות היה "חוטף" אותן. כשהיו עשרה אנשים דאג שיעשו קדיש ותפילות. הגרמנים ראו שרוח היהדות חזקה במחנה ולאחר חקירה התברר שיש שובב אחד שמפיח רוח של יהדות בגטו. יענק'לה הוזרז פעמים מספר שאם לא יפסיק את מעשיו יעשו לו משפט ליניץ', אך יענק'לה המשיך לרקוד ולשיר: "עיבדו את השם בשמחה..." בחלוף ימים מספר יצא פסק דין ממפקד המחנה: "יש להביא את כל הנשים והגברים למשפט פומבי של יענק'לה".

ציבור האנשים התאסף וגזר הדין נשמע: "יענק'לה, עליך לחפור את הקבר שלך... בשיניים!" יענק'לה החל במלאכת החפירה ופיו היה מלא שירה: "עיבדו את השם בשמחה". הגרמנים התבלבלו, הם תהו עד כמה הוא יכול להיות עקשן? ועוד לפני מותו. יענק'לה המשיך לחפור את קברו ובפיו ניגון חדש: "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף". במעשיו רצה יענק'לה לקדש את חייהם של האחרים ולעודדם לפני מותו. לאחר שעות של חפירה סיים יענק'לה לחפור את הקבר.

הגרמנים ציוו עליו להתפשט ולהיכנס לקבר עירום. אולם אף זה לא הרתיע אותו. הוא הוריד את חולצתו, נעליו ומכנסיו כשהוא שר ורוקד. אך דבר אחד לא הסכים יענק'לה להסיר מעליו - את הטלית הקטנה. על גופו הייתה טלית מיושנת וקרועה בעלת חוטים מיושנים. אחד הגרמנים דרש ממנו להורידה אך יענק'לה לא הסכים. "כל מה שביקשנו ממך עשית, חפרת את קברך בשיניים, הסרת את כל מלבושך, תסביר לי מדוע אתה מסרב להוריד את הבגד הקרוע הזה עם החוטים הבלויים?" שאל הגרמני. השיב לו יענק'לה: "בחוטים האלה יש את שם השם! הם מראים שיש אלוקים המנהיג את העולם ולא אתה. הם מראים שיש בוס גם עליך וגם עליי. אותו אלוקים ינקום את דמי ממך!" המפקד שלא יכול היה לשמוע את הגבורה והאומץ העם היהודי אמר לו: "תתלבש מייד!" ולאחר-מכן דאג לו לויזה לברוח לארצות הברית...

כולנו זכינו להיות חלק מאותו עם נבחר, אנו חלק מצבאו של מלך העולם, יש עלינו דרגות - ציציט, תפילין, שבת, צניעות ועוד... מה מייחד אותנו משאר העולם? שמירת וקיום המצוות. לצערנו, לעיתים מתביישים אנו ללבוש את הדרגות הללו, נמנעים מקיום המצוות בטענות מביישות. אין קצין המתבייש לשים את הדרגות שלו, להיפך, הוא מבליט אותן ומתגאה בהן, מדוע אנחנו כיהודים נתבייש בדרגות שלנו...?

יש לכולנו דברים רבים בהם יכולים אנו להתגאות, בראש ובראשונה נתגאה על עצם היותנו יהודים, נשמח בזה, נרקוד, נפנים שאנו.... נבחרים המלך..

נא להתפלל לרפואת הילדה נועה בת רוני ולרפואת התינוק רפאל בן נעמי בתוך שאר חולי ישראל